

פרוטוקול אופציונלי לאמנה בדבר זכויות הילד בנושא מעורבות ילדים בסכסוכים מזוינים

אומץ ונפתח לחתימה, אשרור והצטרפות ע"י החלטת העצרת הכללית A/RES/54/263 מ-25 במאי 2000

עדיין לא בתוקף (ראה סעיף 10)

המדינות שהן צדדים לפרוטוקול הנוכחי,

מעודדות ע"י התמיכה הכוללת באמנה בדבר זכויות הילד, שהיא הוכחה למחויבות הנפוצה הקיימת לשאיפה לקידום זכויות הילד ולהגנה עליהן,

באשרן מחדש כי זכויות הילדים דורשות הגנה מיוחדת, ובקריאה לשיפור מתמשך במצבם של ילדים ללא אבחנה, וכן להתפתחותם ולחינוכם בתנאים של שלום וביטחון,

בגנותן את הפיכתם של ילדים למטרות במצבים של סכסוך מזוין והתקפות ישירות על יעדים המוגנים לפי המשפט הבינלאומי, כולל מקומות שיש בהם בדרך כלל נוכחות משמעותית של ילדים, כגון בתי ספר ובתי חולים,

בציין את אימוץ חוקת רומא של בית הדין הפלילי הבינלאומי, ובעיקר את כלילתו בה כפשע מלחמה, את גיוסם או חיולם של ילדים מתחת לגיל 15 או את השימוש בהם להשתתפות פעילה במעשי עוינות ובסכסוכים מזוינים בינלאומיים ולא-בינלאומיים גם יחד,

בתתן על כן דעתן לכך שעל מנת להוסיף ולחזק את יישום הזכויות המוכרות באמנה בדבר זכויות הילד, יש צורך להגביר את ההגנה על ילדים מפני מעורבות בסכסוך מזוין,

בציין כי סעיף 1 לאמנה בדבר זכויות הילד קובע כי למטרות האמנה, ילד פירושו כל אדם מתחת לגיל 18 אלא אם כן, לפי הדין בר ההחלה על הילד, ההגעה לבגרות מוקדמת יותר,

בהיותן משוכנעות שפרוטוקול אופציונלי לאמנה המעלה את גיל הגיוס האפשרי של בני אדם לכוחות מזוינים והשתתפותם במעשי עוינות יתרום באופן יעיל ליישום העיקרון שטובת הילד תהיה השיקול העיקרי בכל הפעולות הנוגעות לילדים,

בציין כי הוועידה הבינלאומית ה-26 של הצלב האדום והסהר האדום בדצמבר 1995 המליצה, בין היתר, שצדדים לעימות ינקטו בכל צעד מעשי כדי להבטיח שילדים מתחת לגיל 18 לא ייקחו חלק במעשי עוינות,

בקבלן בברכה את האימוץ פה אחד, ביוני 1999, של אמנת ארגון העבודה מס' 182 בדבר איסור ופעולה מיידית לביטול הצורות הגרועות ביותר של עבודת ילדים, האוסרת, בין היתר, גיוס בכוח או בכפייה של ילדים לשימוש בעימות מזוין,

בגנותן מתוך דאגה חמורה ביותר את הגיוס, ההכשרה והשימוש בתך גבולות לאומיים ומעבר להם של ילדים ע"י קבוצות חמושות הנבדלות מכוחותיה המזוינים של מדינה, ובהכירן באחריותם של אלה המגייסים ילדים, מכשירים בהם ומשתמשים בהם מבחינה זו,

בהיזכרן בהתחייבותו של על צד לעימות מזוין לציית להוראות המשפט ההומניטרי הבינלאומי,

בהדגישן כי הפרוטוקול הנוכחי איננו פוגע במטרות ובעקרונות הכלולים במגילת האומות המאוחדות, כולל סעיף 51, ואמות מידה אחרות הנוגעות בדבר של המשפט ההומניטרי,

בהתחשב בכך שתנאים של שלום וביטחון המתבססים על כבוד מלא למטרות ולעקרונות הכלולים במגילה וציות למסמכים בני החלה העוסקים בזכויות אדם חיוניים להגנה המלאה על ילדים, בעיקר בזמן עימותים מזוינים וכיבוש זר,

בהכירן בצרכים המיוחדים של הילדים שהם פגיעים במיוחד לגיוס או לשימוש במעשי עוינות בניגוד לפרוטוקול הנוכחי בגלל מעמדם הכלכלי או החברתי או מינם,

בתתן דעתן לצורך להתחשב בשורשים בכלכליים, החברתיים והפוליטיים למעורבותם של ילדים בעימותים מזוינים,

בהיותן משוכנעות בצורך להדק שיתוף פעולה בינלאומי ביישום הפרוטוקול הנוכחי, וכן בשיקום הפיסי והפסיכו-סוציאלי ובשילוב מחדש בחברה של ילדים שהם קרבנות עימות מזוין,

בעודדן את השתתפות הקהילה, ובעיקר ילדים וילדים שהם קרבנות בהפצת תכניות מידע וחינוך העוסקות ביישום הפרוטוקול,

הסכימו לאמור :

סעיף 1

מדינות שהן צדדים תנקוטנה בכל האמצעים המעשיים כלי להבטיח שחברי הכוחות המזוינים שלהן אשר לא הגיעו לגיל 18 לא ייקחו חלק ישיר במעשי עוינות.

סעיף 2

מדינות שהן צדדים יבטיחו שבני אדם שלא הגיעו לגיל 18 לא יגויסו בכפייה לכוחות המזוינים שלהן.

סעיף 3

1. מדינות שהן צדדים יעלו את הגיל המינימלי לגיוס מרצון של בני אדם לכוחות המזוינים הלאומיים שלהן כקבוע בסעיף 38, ס"ק 3 של האמנה בדבר זכויות הילד, תוך התחשבות בעקרונות הכלולים באותו סעיף ובהכירם שלפי האמנה, בני אדם שגילם מתחת ל-18 - זכאים להגנה מיוחדת.

2. כל מדינה שהיא צד תפקיד הצהרה מחייבת, עם אשרור פרוטוקול זה או ההצטרפות אליו, הקובעת את הגיל המינימלי שבו היא תתיר גיוס מרצון לכוחות המזוינים הלאומיים שלה ואת מנגנוני ההגנה שאימצה כדי להבטיח שגיוס כאמור לא יהיה בכוח או בכפייה.

3. מדינות שהן צדדים המתירות גיוס מרצון לכוחות המזוינים הלאומיים שלהן מתחת לגיל 18 תקיימנה מנגנוני הגנה כדי להבטיח, לכל הפחות:

- () שהגיוס האמור הוא באמת מרצון ;
- () שהגיוס האמור מתבצע בהסכמה מיוחדת של ההורים או האפוטרופסים החוקיים של האדם ;
- () שבני האדם האמורים יקבלו מידע מלא על החובות הכרוכות בשירות צבאי כאמור ;
- () שבני האדם האמורים המציאו הוכחה מהימנה של גילם לפני קבלתם לשירות הצבאי הלאומי.

4. כל מדינה שהיא צד רשאית בכל עת לחזק את הצהרתה ע"י הודעה על כך הממוענת אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר יודיע לכל המדינות שהן צדדים. הודעה כאמור תיכנס לתוקף בתאריך שבו התקבלה ע"י המזכיר הכללי.

5. הדרישה להעלות את הגיל בס"ק 1 לסעיף הנוכחי איננה חלה על בתי ספר המופעלים ע"י הכוחות המזוינים של המדינות שהן צדדים או בפיקוחן, בהתאם לסעיפים 28 ו-29 של האמנה בדבר זכויות הילד.

סעיף 4

- 1. לקבוצות חמושות הנבדלות מהכוחות המזוינים של מדינה אסור, בשום מקרה, לגייס או להשתמש במעשי עוינות בבני אדם מתחת לגיל 18.
- 2. מדינות שהן צדדים ינקטו בכל הצעדים המעשיים כדי למנוע גיוס ושימוש כאמור, כולל אימוץ אמצעים משפטיים הדרושים לשם איסור נהגים כאמור והפיכתם למעשים פליליים.
- 3. החלת הסעיף הנוכחי לא תשפיע על המעמד המשפטי של צד כלשהו לסכסוך מזוין.

סעיף 5

אין בפרוטוקול הנוכחי דבר שיתפרש כשולל הוראות בדין של מדינה שהיא צד או במסמכים בינלאומיים ובמשפט ההומניטרי הבינלאומי התורמות יותר למימוש זכויות הילד.

סעיף 6

- 1. כל מדינה שהיא צד תנקוט בכל האמצעים משפטיים, המינהליים והאחרים הדרושים להבטחת היישום היעיל והאכיפה של הוראות הפרוטוקול הנוכחי בתחום השיפוט שלה.
- 2. מדינות שהן צדדים מקבלות על עצמן לדאוג לכך שהעקרונות וההוראות של הפרוטוקול הנוכחי יהיו ידועים ונפוצים ברבים באמצעים המתאימים, הן בקרב מבוגרים והן בקרב ילדים.
- 3. מדינות שהן צדדים תנקוטנה בכל האמצעים המעשיים כדי להבטיח שבני אדם שבתחום השיפוט שלהן שגויסו או שהשתמשו בהם במעשי עוינות בניגוד לפרוטוקול הנוכחי יוצאו מהשירות או ישוחררו

מהשירות בדרך אחרת. בעת הצורך, מדינות שהן צדדים יעניקו לבני אדם כאמור את כל הסיוע המתאים להתאוששותם הגופנית והנפשית ולשילובם מחדש בחברה.

סעיף 7

1. מדינות שהן צדדים תשתפנה פעולה ביישום הפרוטוקול הנוכחי, כולל במניעת כל פעילות הסותרת אותו ובשיקום ובשילוב מחדש בחברה שלבני אדם שהם קרבנות מעשים הסותרים אותו, כולל באמצעות שיתוף פעולה טכני וסיוע פיננסי. סיוע ושיתוף פעולה כאמור יתבצעו בהתייעצות עם המדינות שהן צדדים הנוגעות בדבר ועם הארגונים הבינלאומיים המתאימים.

2. מדינות שהן צדדים שמעמדן מאפשר להן לעשות כן יעניקו סיוע כאמור באמצעות תכניות קיימות, רב-צדדיות, דו-צדדיות או אחרות, או בין היתר, באמצעות קרן מרצון שתוקם בהתאם לכללי העצרת הכללית.

סעיף 8

1. כל מדינה שהיא צד תגיש, בתוך שנתיים אחרי כניסתו לתוקף של הפרוטוקול הנוכחי לגבי אותו צד, דוח לוועדה לזכויות הילד שימסור מידע מקיף על האמצעים שנקטה כדי ליישם את הוראות הפרוטוקול, כולל האמצעים שנקטו ליישום ההוראות בדבר השתתפות וגיוס.

2. לאחר הגשת הדוח המקיף, כל מדינה שהיא צד רשאית לכלול בדוחות שהיא מגישה לוועדה לזכויות הילד, בהתאם לסעיף 44 לאמנה, כל מידע נוסף בזיקה ליישום הפרוטוקול. מדינות אחרות שהן צדדים לפרוטוקול יגישו דוח כל חמש שנים.

3. הוועדה לזכויות הילד רשאית לבקש מהמדינות שהן צדדים מידע נוסף הנוגע ליישום הפרוטוקול הנוכחי.

סעיף 9

1. הפרוטוקול הנוכחי יהיה פתוח לחתימה ע"י כל מדינה שהיא צד לאמנה או שחתמה עליה.

2. הפרוטוקול הנוכחי כפוף לאשרור ופתוח להצטרפות של כל מדינה. מסמכי אשרור או הצטרפות יופקדו אצל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות.

3. המזכיר הכללי, בתפקידו כנפקד האמנה והפרוטוקול, יודיע לכל המדינות שהן צדדים לאמנה ולכל המדינות שחתמו על האמנה על כל מסמך או הצהרה בהתאם לסעיף 3.

סעיף 10

1. הפרוטוקול הנוכחי ייכנס לתוקף שלושה חודשים אחרי הפקדת מסמך האשרור או ההצטרפות העשירי.

2. לגבי כל מדינה שהיא צד המאשררת את הפרוטוקול הנוכחי או מצטרפת אליו אחרי כניסתו לתוקף, הפרוטוקול ייכנס לתוקף חודש אחד אחרי תאריך ההפקדה של מסמך האשרור או ההצטרפות שלה.

סעיף 11

1. כל מדינה שהיא צד רשאית בכל עת להסתלק מהפרוטוקול הנוכחי בהודעה בכתב למזכיר הכללי של האומות המאוחדות, אשר לאחר מכן יודיע למדינות האחרות שהן צדדים לאמנה ולכל המדינות שחתמו על האמנה. ההסתלקות תיכנס לתוקף שנה אחת אחרי תאריך קבלת ההודעה ע"י המזכיר הכללי. אולם אם בתום אותה שנה המדינה שהיא צד המסתלקת מעורבת בסכסוך מזוין, לא תיכנס ההסתלקות לתוקף לפני תום הסכסוך המזוין.

2. להסתלקות כאמור לא יהיה התוקף של שחרור המדינה שהיא צד מהתחייבויותיה לפי הפרוטוקול הנוכחי לגבי כל מעשה המתרחש לפני התאריך שבו ההסתלקות הופכת לבת תוקף. כן לא תפגע הסתלקות כאמור בדרך כלשהי בדיון המתמשך בכל עניין שכבר נמצא בדיון בוועדה לזכויות הילד לפני התאריך שבו ההסתלקות הופכת לבת תוקף.

סעיף 12

1. כל מדינה שהיא צד רשאית להציע תיקון ולהגיש אותו למזכיר הכללי של האומות המאוחדות. המזכיר הכללי יעביר לאחר מכן את התיקון המוצע למדינות שהן צדדים בצירוף בקשה שיודיעו אם הן תומכות בוועידה של המדינות שהן צדדים לשם דיון בהצעות והצבעה עליהן. במקרה שבתוך ארבעה חודשים מתאריך ההודעה האמורה לפחות שליש מהמדינות שהן צדדים תומך בוועידה כאמור, יזמן המזכיר הכללי את הוועידה בחסות האומות המאוחדות. כל תיקון שיאומץ ברוב של המדינות שהן צדדים הנוכחות ומצביעות בוועידה יובא לאישור העצרת הכללית של האומות המאוחדות.

2. כל תיקון שאומץ בהתאם לס"ק 1 לסעיף הנוכחי ייכנס לתוקף עם אישורו ע"י העצרת הכללית וקבלתו ברוב של שני שלישים של המדינות שהן צדדים.

3. כאשר תיקון נכנס לתוקף, הוא יחייב את המדינות שהן צדדים שקיבלו אותו, כשמדינות אחרות שהן צדדים עודן מחויבות ע"י הוראות פרוטוקול זה וכל תיקון מוקדם יותר שקיבלו.

סעיף 13

1. הפרוטוקול הנוכחי, שנוסחיו הערבי, הסיני, האנגלי, הצרפתי, הרוסי והספרדי מהימנים באותה מידה, יופקד בארכיון האומות המאוחדות.

2. המזכיר הכללי של האומות המאוחדות יעביר עותקים מאושרים של הפרוטוקול הנוכחי לכל המדינות שהן צדדים לאמנה ולכל המדינות שחתמו על האמנה.